

Правління Національного банку України

Р І Ш Е Н Н Я

Київ

22 липня 2025 року

№ 243-рш

Про застосування до ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
КРЕДИТНОЇ СПІЛКИ “СЛОБОЖАНСЬКА” заходу
впливу у вигляді віднесення кредитної спілки до
категорії неплатоспроможних та відкликання ліцензії
на здійснення діяльності кредитної спілки

Розглянувши пояснювальну записку Департаменту нагляду за небанківськими надавачами фінансових послуг від 15 липня 2025 року № В/21-0012/88855, складену за результатами здійснення Національним банком України безвиїзного нагляду за діяльністю ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ КРЕДИТНОЇ СПІЛКИ “СЛОБОЖАНСЬКА” [ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі – код за ЄДР) 24337738; місцезнаходження: Україна, 61002, місто Харків, вулиця Миросицька, будинок 19] (далі – ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА”), що здійснює діяльність на підставі стандартної ліцензії на здійснення діяльності кредитної спілки з правом надання коштів та банківських металів у кредит і залучення коштів та банківських металів, що підлягають поверненню, Правління Національного банку України зазначає таке.

Відповідно до частини першої статті 38 Закону України “Про кредитні спілки” (далі – Закон про кредитні спілки) Національний банк України встановлює для кредитної спілки пруденційні нормативи з урахуванням розміру, значимості кредитної спілки, складності, обсягів, видів, характеру здійснюваних кредитною спілкою операцій, організаційної структури кредитної спілки та ризиків, притаманних її діяльності.

Згідно з вимогами частини другої статті 38 Закону про кредитні спілки кредитні спілки зобов’язані дотримуватися пруденційних нормативів, зокрема щодо: достатності капіталу першого рівня та достатності регулятивного капіталу, які визначаються без урахування рівня ризику за активами та позабалансовими зобов’язаннями; розміру комбінованого буфера капіталу;

ліквідності; концентрації кредитного ризику; лімітів кредитування пов'язаних осіб.

Відповідно до пункту 182 глави 14 розділу II Положення про авторизацію надавачів фінансових послуг та умови здійснення ними діяльності з надання фінансових послуг, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 29 грудня 2023 року № 199 (зі змінами) (далі – Положення № 199), небанківська фінансова установа (крім страховиків), яка отримала ліцензію, зобов'язана протягом строку дії ліцензії та до повного виконання зобов'язань за договорами з надання фінансових послуг забезпечувати дотримання пруденційних вимог, установлених законодавством України з питань регулювання ринків фінансових послуг.

Пруденційні нормативи та пруденційні вимоги, а також порядок їх визначення встановлюються Положенням про порядок регулювання діяльності кредитних спілок в Україні, затвердженим постановою Правління Національного банку України від 02 лютого 2024 року № 14 (зі змінами) (далі – Положення № 14).

За результатами аналізу даних звітності за січень та лютий 2025 року, поданих ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” до Національного банку України через вебпортал Національного банку України відповідно до Правил складання та подання звітності учасниками ринку небанківських фінансових послуг до Національного банку України, затверджених постановою Правління Національного банку України від 25 листопада 2021 року № 123 (зі змінами) (далі – Правила № 123), встановлено недотримання ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” нормативних значень пруденційних нормативів, а саме:

нормативу достатності регулятивного капіталу (Н1). Так, співвідношення регулятивного капіталу та сумарної балансової вартості активів, зважених за ступенем кредитного ризику, і позабалансових зобов'язань ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА”, зменшених на величину непокритого кредитного ризику, на звітну дату 01 лютого 2025 року становило 3,77%, на звітну дату 01 березня 2025 року – 0% за нормативного значення не менше 7%, встановленого в пункті 51 глави 6 розділу III Положення № 14;

нормативу достатності капіталу першого рівня (Н2). Так, співвідношення капіталу першого рівня та загального обсягу ризику на звітну дату 01 лютого 2025 року становило 4,48%, на звітну дату 01 березня 2025 року – 0% за нормативного значення не менше 5%, встановленого в пункті 54 глави 7 розділу III Положення № 14.

Крім того, за результатами аналізу вищенаведених даних звітності ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” Національний банк України встановив недотримання нормативних значень:

нормативу максимального розміру кредитного ризику (Н3). Так, співвідношення суми залишку всіх зобов'язань одного члена, групи членів ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” або іншої кредитної спілки та всіх фінансових

зобов'язань, наданих ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” таким членам або іншій кредитній спілці, і регулятивного капіталу ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” на звітну дату 01 лютого 2025 року становило 181,27%, на звітну дату 01 березня 2025 року – 64 368 874% за нормативного значення не більше 20%, встановленого в підпункті 1 пункту 64 глави 9 розділу III Положення № 14;

нормативу великих кредитних ризиків (Н4). Так, співвідношення суми всіх великих кредитних ризиків та регулятивного капіталу ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” на звітну дату 01 лютого 2025 року становило 2 028,16%, на звітну дату 01 березня 2025 року – 408 417 458% за нормативного значення не більше 200%, встановленого в пункті 70 глави 10 розділу III Положення № 14;

нормативу лімітів кредитного ризику за операціями з пов'язаними з кредитною спілкою особами (Н5). Так, співвідношення сукупної суми всіх зобов'язань перед ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” пов'язаних із ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” осіб і суми всіх фінансових зобов'язань, наданих ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” щодо пов'язаних із ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” осіб, та регулятивного капіталу, зменшеного на балансову вартість активів, зазначених у підпунктах 1–3 пункту 15 глави 3 розділу II Положення № 14, на звітну дату 01 лютого 2025 року становило 66,83%, на звітну дату 01 березня 2025 року – 17 692 181% за нормативного значення не більше 25%, встановленого в пункті 73 глави 11 розділу III Положення № 14.

Також ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” не надавала Національному банку України інформації про порушення протягом січня-лютого 2025 року пруденційних нормативів відповідно до пункту 5 частини третьої статті 32 Закону про кредитні спілки, згідно з яким кредитна спілка впродовж 10 робочих днів зобов'язана подати до Національного банку України інформацію про порушення пруденційних нормативів та буферів капіталу, встановлених нормативно-правовими актами Національного банку України.

Разом з тим ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” неправильно відобразила значення показника CR190016 “Капітал першого рівня” файлу звітності CR19 “Дані про дотримання кредитною спілкою пруденційних нормативів” (далі – файл звітності CR19) у звітності зі звітною датою 01 березня 2025 року. Так, фактичне значення показника CR190016 “Капітал першого рівня” за наданою ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” інформацією становило 1 грн, водночас відповідно до розрахунку даних, наданих ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” у файлі CR14 “Дані оборотно-сальдової відомості кредитної спілки”, показник CR190016 “Капітал першого рівня” повинен становити щонайменше 237 408 грн.

Згідно з пунктом 47 розділу V Правил № 123 дані звітності учасника ринку небанківських фінансових послуг вважаються недостовірними, якщо вони суперечать даним бухгалтерського, управлінського, персоніфікованого обліку, даним обліково-реєструючих систем учасника ринку небанківських фінансових послуг за звітний період.

Таким чином, ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” порушила вимоги нормативно-правових актів, що регулюють діяльність із надання небанківських фінансових послуг, а саме: пункту 1 частини другої статті 38 Закону про кредитні спілки, пункту 182 глави 14 розділу II Положення №199, пункту 51 глави 6, пункту 54 глави 7 розділу III Положення № 14.

Крім того, ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” порушила вимоги пункту 5 частини третьої статті 32, пунктів 4, 5 частини другої статті 38 Закону про кредитні спілки, підпункту 1 пункту 64 глави 9, пункту 70 глави 10 та пункту 73 глави 11 розділу III Положення № 14, пункту 47 розділу V Правил № 123.

Зважаючи на наведене вище, відповідно до частини першої статті 57 Закону України “Про Національний банк України”, частини дев’ятої статті 23 Закону України “Про фінансові послуги та фінансові компанії”, абзацу першої частини четвертої статті 43 Закону про кредитні спілки, пункту 12 розділу III Положення про здійснення безвиїзного нагляду за діяльністю з надання фінансових та супровідних послуг, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 14 грудня 2023 року № 162 (зі змінами) (далі – Положення № 162), Національний банк України в листі від 25 квітня 2025 року № 21-0007/31906 (далі – Вимога) вимагав від ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” протягом 3 (трьох) робочих днів із дня направлення Вимоги надати Національному банку України у формі та спосіб, з дотриманням інших вимог, визначених у пунктах 16, 17, 19–22 розділу III Положення № 162, інформацію / пояснення щодо обставин та причин виникнення порушення пруденційних нормативів та ненадання інформації про їх порушення, зазначених у пункті 2 Вимоги, а також щодо причин подання ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” недостовірних даних у файлі звітності CR19 зі звітною датою 01 березня 2025 року, іншу інформацію / заперечення (за потреби).

Вимогу надіслано на електронні адреси ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” credunio@gmail.com, credunio.ua@gmail.com для здійснення офіційної комунікації з Національним банком України, зазначені в Державному реєстрі фінансових установ (доставлено 28 квітня 2025 року).

ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” у відповідь на Вимогу в листі від 30 квітня 2025 року № 29 до Національного банку України надала пояснення, згідно з якими, зокрема:

“Зменшення регулятивного капіталу та капіталу першого рівня ХОКС “Слобожанська” обумовлено кількома факторами, а саме:

- Зміною підходу до розрахунку капіталу відповідно до Постанови НБУ № 14 від 02.02.2024 у порівнянні з попереднім порядком, який регулювався Розпорядженням НФП 19.09.2019 № 1840 та перехідними положеннями розрахунку нормативів діючих до 31.12.2024, відповідно Додатка 1 Постанови № 14.

В новому підході передбачено зменшення капіталу на суму непокритого кредитного ризику.

- В умовах, що склалися в Харківській області, внаслідок воєнних дій, значна частина кредитного портфеля спілки знаходиться в простроченому стані, що суттєво збільшило розмір непокритого кредитного ризику і, відповідно, зменшило капітал відповідно до нових вимог.

- Додатково, Національним банком введено розрахунок величини непокритого кредитного ризику, який у нашому випадку має від'ємне значення та значно вплинув на показники нормативів Н1 і Н2.

Щодо твердження про недостовірність показника CR190016 ("Капітал першого рівня") звертаємо увагу на наступне:

- Розрахунок капіталу у звітності здійснювався відповідно до вимог Постанови № 14, яка передбачає врахування непокритого кредитного ризику при визначенні капіталу першого рівня.

- метрики, зазначені у Вимозі, не враховують коригування на суму непокритого кредитного ризику, що і спричинило розбіжності між автоматично сформованими даними у звіті CR19 та фактичними розрахунками за чинними нормативно-правовими актами.”.

Також ХОКС "СЛОБОЖАНСЬКА" зазначила, що "через обмеження Національного банку у зв'язку із невиконанням нормативів не має можливості проводити активні операції, зокрема, кредитування. Це унеможливило поліпшення структури активів, збільшення доходів та, відповідно, капіталу, що створює замкнене коло у спробах поліпшення фінансового стану спілки”.

Разом з тим такі пояснення ХОКС "СЛОБОЖАНСЬКА" підтверджують факт недотримання ХОКС "СЛОБОЖАНСЬКА" нормативних значень нормативів достатності регулятивного капіталу (Н1), достатності капіталу першого рівня (Н2), а також максимального розміру кредитного ризику (Н3), великих кредитних ризиків (Н4) та лімітів кредитного ризику за операціями з пов'язаними з кредитною спілкою особами (Н5).

Надалі, за даними звітності ХОКС "СЛОБОЖАНСЬКА" за березень, квітень та травень 2025 року, поданих ХОКС "СЛОБОЖАНСЬКА" до Національного банку України через вебпортал <https://portal.bank.gov.ua> Національного банку України згідно з Правилами № 123 у вигляді файлів з показниками звітності, виявлено недотримання нормативних значень:

нормативу достатності регулятивного капіталу (Н1). Так, співвідношення регулятивного капіталу ХОКС "СЛОБОЖАНСЬКА" та сумарної балансової вартості активів, зважених за ступенем кредитного ризику, і позабалансових зобов'язань ХОКС "СЛОБОЖАНСЬКА", зменшених на величину непокритого кредитного ризику, на звітну дату 01 квітня 2025 року становило 0%, на звітну дату 01 травня 2025 року – 0%, на звітну дату 01 червня 2025 року – 0% за нормативного значення не менше ніж 7%, установленого в пункті 51 глави 6 розділу III Положення № 14;

нормативу достатності капіталу першого рівня (Н2). Так, співвідношення капіталу першого рівня ХОКС "СЛОБОЖАНСЬКА" та загального обсягу ризику

на звітну дату 01 квітня 2025 року становило 0%, на звітну дату 01 травня 2025 року – 0%, на звітну дату 01 червня 2025 року – 0% за нормативного значення не менше ніж 5%, встановленого в пункті 54 глави 7 розділу III Положення № 14.

Крім того, за результатами аналізу вищенаведених даних звітності ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” Національний банк України виявив:

недотримання ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” нормативного значення нормативу максимального розміру кредитного ризику (Н3). Так, співвідношення суми залишку всіх зобов’язань одного члена, групи членів ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” або іншої кредитної спілки та всіх фінансових зобов’язань, наданих ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” таким членам або іншій кредитній спілці, і регулятивного капіталу на звітну дату 01 квітня 2025 року становило 65 616 591%, на звітну дату 01 травня 2025 року – 66 824 061%, на звітну дату 01 червня 2025 року – 66 824 061% за нормативного значення не більше ніж 20%, встановленого в підпункті 1 пункту 64 глави 9 розділу III Положення № 14;

недотримання ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” нормативного значення нормативу великих кредитних ризиків (Н4). Так, співвідношення суми всіх великих кредитних ризиків та регулятивного капіталу ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” на звітну дату 01 квітня 2025 року становило 390 421 144%, на звітну дату 01 травня 2025 року – 380 694 674%, на звітну дату 01 червня 2025 року – 372 445 682% за нормативного значення не більше ніж 200%, встановленого в пункті 70 глави 10 розділу III Положення № 14;

нормативу лімітів кредитного ризику за операціями з пов’язаними з кредитною спілкою особами (Н5). Так, співвідношення сукупної суми всіх зобов’язань перед ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” пов’язаних із ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” осіб і суми всіх фінансових зобов’язань, наданих ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” щодо пов’язаних із ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” осіб, та регулятивного капіталу, зменшеного на балансову вартість активів, зазначених у підпунктах 1–3 пункту 15 глави 3 розділу II Положення № 14, на звітну дату 01 квітня 2025 року становило 15 344 355%, на звітну дату 01 травня 2025 року – 15 560 469%, на звітну дату 01 червня 2025 року – 15 560 469% за нормативного значення не більше 25%, встановленого в пункті 73 глави 11 розділу III Положення № 14;

нормативу ліквідності (Н6). Так, співвідношення ліквідних активів та чистого очікуваного відпливу грошових коштів на звітну дату 01 квітня 2025 року становило 62,1%, на звітну дату 01 травня 2025 року – 27,4%, на звітну дату 01 червня 2025 року – 26,41% за нормативного значення не менше 100%, встановленого в пункті 86 глави 12 розділу III Положення № 14.

Станом на дату прийняття цього рішення ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” не подала до Національного банку України повідомлення про самостійне усунення ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” виявлених порушень з інформацією про заходи, ужиті для усунення порушень, та документами (їх копіями), що підтверджують

усунення порушень щодо недотримання нормативів достатності регулятивного капіталу (Н1), достатності капіталу першого рівня (Н2), а також максимального розміру кредитного ризику (Н3), великих кредитних ризиків (Н4) та лімітів кредитного ризику за операціями з пов'язаними з кредитною спілкою особами (Н5), що з урахуванням пункту 19 глави 6 розділу II Положення про застосування Національним банком України коригувальних заходів, заходів раннього втручання, заходів впливу у сфері державного регулювання діяльності на ринках небанківських фінансових послуг, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 25 грудня 2023 року № 183 (зі змінами) (далі – Положення № 183), свідчить про їх неусунення.

Факт порушення ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” зазначених вимог законодавства України, що регулює діяльність на ринку фінансових послуг, зафіксовано в Довідці про порушення від 06 травня 2025 року № В21-0012/58173 (далі – Довідка).

Національний банк України разом із листом від 07 травня 2025 року № 21-0012/35064 надіслав на електронні адреси ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” credunio@gmail.com, credunio.ua@gmail.com для здійснення офіційної комунікації з Національним банком України, зазначені в Державному реєстрі фінансових установ (доставлено 07 травня 2025 року), Довідку та повідомив про початок адміністративного провадження із зазначенням прав та обов'язків ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА”, включаючи порядок ознайомлення з матеріалами адміністративної справи, а також способи подання ним своїх пояснень і зауважень в адміністративній справі.

Станом на дату прийняття цього рішення ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” не подала до Національного банку України пояснення та/або зауваження щодо Довідки.

Національний банк України відповідно до пункту 1 частини першої статті 50 Закону про кредитні спілки, пункту 232 глави 32 розділу IV Положення № 183 зобов'язаний прийняти рішення про віднесення кредитної спілки до категорії неплатоспроможних у разі зменшення нормативу достатності капіталу першого рівня або достатності регулятивного капіталу на 50 і більше відсотків мінімального рівня, установленого нормативно-правовими актами Національного банку України.

Відповідно до даних звітності ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” з лютого 2025 року відбулося зменшення нормативу достатності регулятивного капіталу (Н1) на 50 і більше відсотків мінімального рівня, установленого в пункті 51 глави 6 розділу III Положення № 14 (мінімальний рівень Н1 становить 7%, далі – мінімальний рівень Н1), та зменшення нормативу достатності капіталу першого рівня (Н2) на 50 і більше відсотків мінімального рівня, установленого в пункті 54 глави 7 розділу III Положення № 14 (мінімальний рівень Н2 становить 5%, далі – мінімальний рівень Н2), а саме:

станом на звітні дати 01 березня 2025 року, 01 квітня 2025 року, 01 травня 2025 року та 01 червня 2025 року норматив достатності регулятивного капіталу (Н1) становив 0%, відповідно відбулося зменшення (Н1) на 100% мінімального рівня Н1 та норматив достатності капіталу першого рівня (Н2) становив 0%, відповідно відбулося зменшення (Н2) на 100% мінімального рівня Н2.

Таким чином, Національний банк України зобов'язаний прийняти рішення про віднесення ХОКС “СЛОБОЖАНСЬКА” до категорії неплатоспроможних.

Відповідно до частини третьої статті 50 Закону про кредитні спілки Національний банк України одночасно з прийняттям рішення про віднесення кредитної спілки до категорії неплатоспроможних приймає рішення про відкликання ліцензії такої кредитної спілки.

Керуючись статтями 15, 55¹, частинами четвертою – шостою статті 56 Закону України “Про Національний банк України”; статтями 71, 72 Закону України “Про адміністративну процедуру”; пунктом 16 частини другої статті 37, пунктом 9 частини другої статті 46, пунктом 1 частини першої та частиною третьою статті 50, пунктом 4 частини першої, частиною другою статті 58, частинами другою та сьомою статті 59 Закону про кредитні спілки; підпунктом 2 пункту 9 глави 3 розділу II, підпунктом 9 пункту 149 глави 23, пунктами 232, 238 глави 32, пунктом 247³ глави 34 розділу IV Положення № 183, Правління Національного банку України **вирішило:**

1. Віднести ХАРКІВСЬКУ ОБЛАСНУ КРЕДИТНУ СПІЛКУ “СЛОБОЖАНСЬКА” до категорії неплатоспроможних.

2. Відкликати ліцензію ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ КРЕДИТНОЇ СПІЛКИ “СЛОБОЖАНСЬКА” (код за ЄДР 24337738) на здійснення діяльності кредитної спілки з правом надання коштів та банківських металів у кредит і залучення коштів та банківських металів, що підлягають поверненню.

3. Департаменту ліцензування (Дар’я Софіна) у день набрання чинності цим рішенням забезпечити внесення до Державного реєстру фінансових установ інформації щодо відкликання ліцензії ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ КРЕДИТНОЇ СПІЛКИ “СЛОБОЖАНСЬКА” на здійснення діяльності кредитної спілки, зазначеної в пункті 1 цього рішення, та щодо виключення ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ КРЕДИТНОЇ СПІЛКИ “СЛОБОЖАНСЬКА” з Державного реєстру фінансових установ.

4. Департаменту нагляду за небанківськими надавачами фінансових послуг (Володимир Суханов) не пізніше дня, наступного за днем прийняття цього рішення:

оприлюднити повний текст цього рішення з обґрунтуванням його прийняття на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України з урахуванням вимог Закону України “Про захист персональних даних” та

надіслати це рішення ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСНІЙ КРЕДИТНІЙ СПІЛЦІ “СЛОБОЖАНСЬКА”;

надати для опублікування в газеті “Голос України” або “Урядовий кур’єр” інформацію про оприлюднення повного тексту цього рішення.

5. Юридичному департаменту (Олександр Зима) протягом одного місяця з дня прийняття цього рішення забезпечити подання до господарського суду заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ КРЕДИТНОЇ СПІЛКИ “СЛОБОЖАНСЬКА” відповідно до абзацу третього частини другої статті 8 Кодексу України з процедур банкрутства.

6. Контроль за виконанням цього рішення покласти на директора Департаменту нагляду за небанківськими надавачами фінансових послуг Володимира Суханова, директора Департаменту ліцензування Дар’ю Софіну, директора Юридичного департаменту Олександра Зиму.

7. Рішення набирає чинності з дня доведення його до відома ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ КРЕДИТНОЇ СПІЛКИ “СЛОБОЖАНСЬКА”.

Рішення може бути оскаржене протягом шести місяців із дня його отримання до адміністративного суду в порядку, визначеному Кодексом адміністративного судочинства України.

Відповідно до частини другої статті 74 Закону України “Про Національний банк України” оскарження цього рішення не зупиняє його виконання.

Голова

Андрій ПИШНИЙ

Інд. 21